Pierwszy w Polsce stypendysta SAR gości w Krakowie

2021-01-27

Instytut Kultury Willa Decjusza we współpracy z Uniwersytetem Jagiellońskim rozpoczął realizację Programu Rezydencji w ramach międzynarodowej sieci Scholars at Risk. Na początku grudnia 2020 roku instytut przyjął pierwszego w Polsce stypendystę SAR – prof. Candana Badema – znanego tureckiego historyka, którego w ostatnich latach dotknęły represje w związku z falą zwolnień na uniwersytetach.

Scholars at Risk to międzynarodowa sieć instytucji akademickich i osób, której misją jest ochrona prześladowanych członków społeczności uniwersyteckiej oraz promocja wolności akademickiej. Organizując tymczasowe miejsca pracy w instytucjach partnerskich SAR zapewnia bezpieczeństwo zagrożonym akademikom. Organizacja świadczy także usługi doradcze dla uczonych i instytucji goszczących, realizuje kampanie na rzecz więzionych czy represjonowanych badaczy i monitoruje ataki na społeczność akademicką na całym świecie.

W sieci działa 507 uniwersytetów, szkół wyższych i stowarzyszeń w 39 krajach. Tylko w ubiegłym roku pomocy szukało ponad 580 uczonych, 115 z nich udało się umieścić na uniwersytetach na całym świecie. Uniwersytet Jagielloński i Instytut Kultury Willa Decjusza dołączyły do sieci jako pierwsze i na razie jako jedyne organizacje w Polsce.

– Jestem wdzięczny sieci *Scholars at Risk* za jej działalność niosącą pomoc i wsparcie prześladowanym, wygnanym i w inny sposób represjonowanym naukowcom z całego świata. Jestem szczęśliwy, że udało mi się trafić do pięknego Krakowa. Zamierzam kontynuować tu moje badania i nawiązać współpracę z polskimi akademikami. Chciałbym również, o ile to będzie możliwe, dotrzeć do zbiorów polskich archiwów. Jestem niezmiernie wdzięczny władzom Uniwersytetu Jagiellońskiego i Instytutowi Kultury Willa Decjusza za umożliwienie mi pobytu i pracy naukowej – mówił prof. Badem po swoim przyjeździe do Willi Decjusza.

Prof. Candan Badem, nie mogąc bezpiecznie kontynuować swojej pracy i działalności badawczej w Turcji, uzyskał pomoc właśnie w ramach programu *Scholars at Risk*. Wsparcia i schronienia prześladowanemu naukowcowi udzielili Instytut Kultury Willa Decjusza, miasto Kraków oraz Uniwersytet Jagielloński.

– Kraków jest miastem otwartym, miastem wolności słowa i wolności artystycznej. Od wielu lat jesteśmy też miastem schronienia dla prześladowanych twórców, a od dekady należymy prestiżowej sieci ICORN, w Radzie Dyrektorów której zasiada nasz przedstawiciel. Rola miasta schronienia zobowiązuje nas do tworzenia dogodnych warunków dla wolności słowa, wyrazu artystycznego i form wypowiedzi. Realizujemy tę ideę we współpracy z krakowskimi instytucjami kultury oraz ośrodkami akademickimi. Dlatego cieszę się, że Willa Decjusza jest naturalnym azylem dla twórców, pisarzy, artystów rezydentów, a współpraca na linii: miasto – Instytut Kultury Willa Decjusza – Uniwersytet Jagielloński realizuje tak ważną ideę wolności sztuki i nauki – podkreśla Jacek Majchrowski, prezydent Krakowa.

Tureckiego historyka powitał w uniwersyteckiej społeczności rektor UJ prof. dr hab. Jacek Popiel: „Cieszę się, że ten ważny projekt wspierający naukowców jest realizowany w praktyce. Naszego pierwszego stypendystę – prof. Candana Badema, specjalistę z dziedziny nauk humanistycznych – witam na Uniwersytecie Jagiellońskim i życzę owocnego pobytu oraz udanej współpracy z naszym środowiskiem akademickim.”

Pobyt stypendialny, prowadzony przez Instytut Kultury Willa Decjusza i Uniwersytet Jagielloński, potrwa do końca semestru zimowego czyli do kwietnia 2021 roku. W tym czasie prof. Badem będzie miał okazję kontynuować swoją pracę naukową oraz nawiązać współpracę z innymi badaczami, nie tylko z krakowskiego środowiska uniwersyteckiego, ale również międzynarodowego. Ten aspekt podkreśla prof. Beata Kowalska, Rzeczniczka Praw i Wartości Akademickich (przedstawicielka UJ w SAR): „Jakość naszych badań zależy od otwartej, nieskrępowanej, krytycznej debaty naukowej, pobudzanej wielością idei i perspektyw oraz świadomością społecznej odpowiedzialności uniwersytetu. Autorytarne rządy często uderzają w autonomię nauki. Jestem dumna z tego, że Uniwersytet Jagielloński jako pierwsza uczelnia w kraju gości stypendystę SAR.”

– Cieszymy się mogąc gościć pierwszego w Polsce stypendystę międzynarodowej sieci SAR. Współpraca z tą organizacją została zainicjowana przez Willę Decjusza w roku 2017, w czasie międzynarodowej konferencji poświęconej wolności akademickiej. Po trzech latach, dzięki zaangażowaniu Uniwersytetu Jagiellońskiego współpraca weszła w nową fazę – gościmy w Instytucie Kultury Willa Decjusza prof. Candana Badema. Jest to kolejny, realizowany przez Willę Decjusza program rezydencji. Cieszymy się, że profesor Badem jest bezpieczny w Krakowie i że możemy wspierać go w kontynuowaniu pracy naukowej – mówi Dominka Kasprowicz, dyrektor Instytutu Kultury Willa Decjusza.

Candan Badem (ur. 1970) – turecki uczony, historyk. W 2001 roku uzyskał tytuł magistra filologii rosyjskiej i studiów wschodnio-europejskich na Uniwersytecie Birmingham w Wielkiej Brytanii. W 2007 r. obronił doktorat z historii wojen osmańskich na stambulskim Uniwersytecie Sabancı. Przez osiem lat wykładał na uniwersytecie, prowadząc kursy translatorskie z języka rosyjskiego, historii kulturowej, a także historii centralnej tureckiej Azji. Uczestniczył w licznych międzynarodowych konferencjach i sympozjach naukowych. Jest autorem szeregu artykułów naukowych oraz redaktorem publikacji na temat imperium osmańskiego oraz Kaukazu. Prowadził badania z zakresu historii Turcji w państwowych archiwach Wielkiej Brytanii, Armenii, Gruzji i Niemiec. W 2009 roku został jako pierwszy turecki historyk dopuszczony do zbiorów Narodowego Archiwum Armenii w Erywaniu. Płynnie posługuje się językami rosyjskim i angielskim.

SAR Fellow

Prof. Candan Badem w 2016 roku złożył podpis pod publiczną petycją, wzywającą władze tureckie do wznowienia dialogu z frakcjami z południowo-wschodniej części kraju. Rząd turecki oskarżył sygnatariuszy petycji o zdradę oraz propagowanie terroryzmu i obrazę dobrego imienia Turcji. W sierpniu 2016 roku na mocy rządowego dekretu prof. Badem został wykluczony ze wszystkich publicznych uniwersytetów i urzędów państwowych. W lutym 2019 roku naukowiec został uznany za winnego i skazany na prawie dwa lata pozbawienia wolności w związku z podpisaniem petycji. Zostały na niego nałożone także ograniczenia w podróżowaniu, obowiązujące do 22 sierpnia 2020 roku.

Niezdolny do bezpiecznego kontynuowania swojej pracy i działalności badawczej w Turcji, poszukując możliwości badań i nauczania w bezpiecznym miejscu, prof. Badem uzyskał pomoc w ramach międzynarodowego programu *Scholars at Risk*. Instytut Kultury Willa Decjusza, miasto Kraków oraz Uniwersytet Jagielloński udzielili wsparcia i schronienia prześladowanemu

naukowcowi.